

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА ТА ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТИ**

Кафедра теорії держави та права

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ
ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ**

Назва освітньо-професійної програми	Право
Рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий)
Галузь знань	D Бізнес, адміністрування та право
Спеціальність	D 8 Право
Вид навчальної дисципліни	обов'язкова
Мова викладання	українська
Рік навчання	перший (заочна)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
Протокол від 11.07.2025 № 11

СХВАЛЕНО

Вченою радою
Навчально-наукового інституту
права та інноваційної освіти
Протокол від 19.06.2025 № 11

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми «Право»

Роман МИРОНЮК

Розглянуто на засіданні кафедри теорії держави та права Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти
протокол від 12.06.2025 № 20

Актуальні проблеми теорії і практики правозастосування. Робоча програма навчальної дисципліни. Дніпро: Дніпровський державний університет внутрішніх справ, 2025 рік. 20 с.

РОЗРОБНИКИ:

1. Професор кафедри теорії держави та права Дніпровського державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор Добробог Людмила Миколаївна.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

1. Завідувач кафедри конституційного, адміністративного та трудового права Національного університету «Запорізька політехніка», доктор юридичних наук, професор Максакова Руслана Миколаївна;
2. Суддя Запорізького окружного адміністративного суду, доктор юридичних наук, доцент Прасов Олександр Олександрович.

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни
(додаток 1 до Робочої програми навчальної дисципліни)**

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів ЄКТС	-	3
Загальна кількість годин	-	90
Рік підготовки	-	1
Семестр	-	2
Лекції	-	6
Семінарські	-	6
Практичні	-	6
Самостійна робота	-	72
Індивідуальні завдання (курсова робота)	-	-
Підсумковий семестровий контроль	-	екзамен

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Актуальні проблеми теорії і практики правозастосування» є сприяння у становленні сучасного кваліфікованого правника шляхом вдосконалення знань у сфері інтерпретації та реалізації норм права, розвитку сучасного правового мислення, його теоретичного та практичного втілення у звичайних умовах професійної діяльності та в особливий період.

Очікувані результати навчання:

використовувати у практичній діяльності основні засади публічного права України;

вміти готувати проекти правозастосовних та правотлумачних актів;
розуміти особливості застосування норм міжнародного публічного права;
володіти навичками аргументації у правотлумачному та правозастосовному процесі.

Вивчення дисципліни забезпечує формування компетентностей за освітньою програмою:

Інтегральна компетентність – здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері права, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Загальні компетентності:

ЗК01 – Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК02 – Здатність розробляти наукові проекти та управляти ними.

ЗК03 – Здатність розв’язувати комплексні проблеми на основі системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.

ЗК04 – Здатність усно і письмово презентувати результати власного наукового дослідження українською та іноземною мовами, глибоко розуміти іншомовні наукові та професійні тексти за напрямом досліджень.

Спеціальні компетентності:

СК01 – Здатність планувати та виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у галузі права та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з права та суміжних галузей.

СК02 – Здатність застосовувати методи правового і міждисциплінарного дослідження, виявляти їх евристичні можливості та межі, використовувати релевантний дослідницький інструментарій.

СК04 – Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері права та забезпечувати якість виконуваних досліджень; дотримання права інтелектуальної власності та стандартів академічної доброчесності.

СК05 – Здатність моделювати оптимальні варіанти вирішення складних правових проблем, прогнозувати можливі наслідки їх реалізації.

СК06 – Здатність здійснювати експертну діяльність у сфері права.

СК07 – Здатність виявляти нові інституційні етичні виклики та етичні виклики в житті суспільства і пропонувати для них правові механізми розв’язання.

Пререквізити: «Теорія держави і права», «Конституційне право», «Актуальні проблеми теорії держави і права», «Публічне право: практика тлумаченні і застосування».

Здобувачі вищої освіти повинні продемонструвати такі **результати навчання:**

РН01 – Мати передові концептуальні та методологічні знання у сфері права і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень, отримання нових знань та здійснення інновацій.

РН03 – Застосовувати у фаховій діяльності знання та розуміння системи права, історії світової та української правової думки, сучасної правової доктрини, а також основних напрямів та провідних тенденцій у розвитку права.

РН04 – Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні аргументи, зокрема, результати теоретичного аналізу, прикладних досліджень, наявні наукові джерела; аналізувати досліджувану проблему з урахуванням широкого правового та

загальносоціального контекстів.

PH05 – Планувати і виконувати теоретичні та прикладні дослідження з права та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасного наукового інструментарію, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу передових концептуальних і методологічних знань щодо досліджуваної проблеми з дотриманням стандартів академічної та професійної етики.

PH07 – Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення, аналізу й збереження даних та інформації, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та складної структури, спеціалізовані програмне забезпечення, бази даних та інформаційні системи у науковій, викладацькій, правотворчій та правозастосовній діяльності.

PH10 – Готувати правові висновки, пропозиції та рекомендації за результатами правового дослідження.

PH11 – Здійснювати доктринальне тлумачення норм національного, міжнародного та права Європейського Союзу, здійснювати порівняльний аналіз правових явищ та процесів у різних правових системах.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМА 1. МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ

Поняття та сутність правозастосування: еволюція поглядів, сучасні доктринальні підходи.

Методологія наукових досліджень у сфері правозастосування: діалектичний, системний, функціональний, синергетичний, компаративний.

Аксіологічні аспекти правозастосування: роль цінностей, справедливості та гуманізму у формуванні правозастосовної практики.

Правозастосування та правова культура: взаємозв'язок та взаємовплив.

Виклики сучасності та їх вплив на правозастосування: глобалізація, цифровізація, гібридні загрози, пандемія.

Роль правозастосування у розбудові правової держави та забезпеченні прав людини.

ТЕМА 2. ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Вплив інформаційних технологій на процес правозастосування. Використання штучного інтелекту та великих даних у юридичній практиці. Проблеми правового регулювання та етичні аспекти застосування цифрових технологій у правосудді. Електронний документообіг. Використання штучного інтелекту (ШІ) для аналізу правових норм, прогнозування судових рішень, автоматизації рутинних процесів. Правові та етичні проблеми застосування ШІ правозастосуванні (відповідальність, упередженість алгоритмів, захист даних).

Кібербезпека та захист персональних даних у цифровізованому правозастосуванні. Перспективи розвитку «електронного правосуддя» в Україні.

ТЕМА 3. ПРОБЛЕМИ ОЦІНКИ ТА ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ПРАВОВИХ НОРМ У ПРАВОСТОСОВНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Поняття та значення оцінки правових норм (ефективність, справедливість, доцільність, відповідність конституційним принципам). Суб'єкти та об'єкти оціночної діяльності у сфері правозастосування. Механізми оцінки ефективності правових норм та правозастосовних актів (юридичний, соціологічний моніторинг, експертизи). Проблеми дискреції та суддівського розсуду при оцінці обставин справи та правих норм.

Теоретичні основи та сутність інтерпретації (тлумачення) правових норм. Види тлумаченні. Суб'єкти тлумачення правових норм. Значення тлумачення для єдності правозастосовної практики.

Колізії правових норм та шляхи їх подолання через тлумачення. Горизонтальні та вертикальні колізії. Вирішення колізій за допомогою принципів «*lex specialis derogat legi generali*».

ТЕМА 4. ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО КОНФЛІКТУ ТА ПОСТКОНФЛІКТНОГО ВІДНОВЛЕННЯ

Правові режими в умовах воєнного стану. Міжнародне гуманітарне право та його застосування в умовах збройного конфлікту. Виклики для правозастосування, пов'язані з міжнародним гуманітарним правом та міжнародним кримінальним правом. Відповідальність за воєнні злочини та проти людства. Забезпечення прав людини в умовах війни. Особливості правозастосування в умовах воєнного чи надзвичайного стану (обмеження прав, надзвичайні повноваження, координація діяльності). Правозастосовні аспекти постконфліктного відновлення.

ТЕМА 5. МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ ТА ЇХ ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ В НАЦІОНАЛЬНУ ПРАВОВУ СИСТЕМУ

Вплив процесу європейської інтеграції на національне правозастосування (адаптація законодавства, імплементація норм права ЄС). Роль Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ) та застосування рішень ЄСПЛ у національній судовій практиці. Особливості правозастосування в умовах воєнного чи надзвичайного стану (обмеження прав, надзвичайні повноваження, координація діяльності тощо).

ТЕМА 6. КОНТРОЛЬ ТА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ПРАВОЗАСТОСОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Критерії та показники ефективності правозастосування: теоретичні підходи. Механізми контролю за правозастосовною діяльністю. Роль правової

статистики та соціологічних досліджень у оцінці правозастосовної практики. Проблеми зловживання правом та корупції у сфері правозастосування: шляхи протидії. Шляхи підвищення правозастосування в Україні: Реформи та інновації.

4. СТРУКТУРА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗАОЧНА ФОРМА НАВЧАННЯ

Теми та план лекційних занять

Назва теми лекційного заняття	План лекційного заняття	Кількість годин
Тема № 1. Методологічні засади дослідження правозастосування в умовах сучасних викликів	1. Поняття та сутність правозастосування. 2. Методологія наукових досліджень у сфері правозастосування. 3. Аксіологічні аспекти правозастосування. 4. Правозастосування та правова культура 5. Виклики сучасності та їх вплив на правозастосування.	2
Тема № 4. Правозастосування в умовах військового конфлікту та постконфліктного відновлення	1. Правові режими в умовах воєнного стану 2. Міжнародне гуманітарне право та його застосування в умовах збройного конфлікту. 3. Відповідальність за воєнні злочини та проти людуства. 4. Забезпечення прав людини в умовах війни. 5. Правозастосовні аспекти постконфліктного відновлення.	2
Тема № 6. Контроль та оцінка ефективності правозастосовної діяльності	1. Критерії та показники ефективності правозастосування: теоретичні підходи. 2. Механізми контролю за правозастосовною діяльністю. 3. Роль правової статистики та соціологічних досліджень у оцінці правозастосовної практики. 4. Проблеми зловживання правом та корупції у сфері правозастосування: шляхи протидії. 5. Шляхи підвищення правозастосування в Україні: Реформи та інновації.	2

Теми семінарських занять

Назва теми семінарського заняття	Кількість годин
Тема № 1. Методологічні засади дослідження правозастосування в умовах сучасних викликів	2
Тема № 3. Проблеми оцінки та інтерпретації правових норм у правозастосуванні	2
Тема № 4. Правозастосування в умовах військового конфлікту та постконфліктного відновлення	2

Теми практичних занять

Назва теми практичного заняття	Кількість годин
Тема № 2. Правозастосування в умовах цифровізації: виклики та перспективи	2
Тема № 5. Міжнародні стандарти правозастосування та їх імплементація в національну правову систему	2
Тема № 6. Контроль та оцінка ефективності правозастосовної діяльності	2

Теми для самостійної роботи

Назва теми для самостійної роботи	Кількість годин
Тема № 1. Методологічні засади дослідження правозастосування в умовах сучасних викликів	10
Тема № 2. Правозастосування в умовах цифровізації: виклики та перспективи	10
Тема № 3. Проблеми оцінки та інтерпретації правових норм у правозастосуванні	16
Тема № 4. Правозастосування в умовах військового конфлікту та постконфліктного відновлення	10
Тема № 5. Міжнародні стандарти правозастосування та їх імплементація в національну правову систему	16
Тема № 6. Контроль та оцінка ефективності правозастосовної діяльності	10

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ТА ЗАВДАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

1. Розкрийте поняття правозастосування та його місце у системі реалізації права.
2. Функції правозастосування у механізмі правового регулювання.
3. Характеристика сучасних викликів, що стоять перед правозастосуванням в умовах глобалізації.
4. Вплив діджиталізації на правозастосовну діяльність.
5. Зміна підходів до правозастосування в умовах соціальної трансформації та гібридних загроз.
6. Методологічні підходи до дослідження проблеми правозастосування (філософсько-правовий, компаративний).
7. Розкрийте сутність системного та соціологічного підходів у дослідженні правозастосування.
8. Роль правозастосування у розбудові правової держави.
9. Вплив правозастосування на забезпечення прав людини.
10. Охарактеризуйте взаємозв'язок теорії та практики правозастосування.
11. Охарактеризуйте основні сучасні теорії інтерпретації права.
12. Види інтерпретації правових норм за суб'єктом та обсягом.
13. Сутність методів (способів) інтерпретації правових норм (мовний, логічний).
14. Значення для правозастосування системного та історичного методів інтерпретації.

15. Сутність теологічного та функціонального методів інтерпретації.
16. Охарактеризуйте проблеми, що виникають у зв'язку з нечіткістю та неповнотою правових норм при їх інтерпретації.
17. Подолання правозастосовувачем прогалин у праві шляхом інтерпретації.
18. Роль судового прецеденту та правових позицій Верховного Суду у формуванні єдиних підходів до інтерпретації.
19. Вплив доктрини на процес інтерпретації правових норм.
20. Особливості розширювальної та обмежувальної інтерпретації.
21. Розкрийте поняття оцінки правових норм та її відмінність від інтерпретації.
22. Дайте характеристику основним критеріям оцінки правових норм (ефективність, справедливість, доцільність).
23. Поясніть, як оцінюється відповідність правових норм конституційним принципам.
24. Суб'єкти оціночної діяльності у сфері правозастосування.
25. Об'єкти, що підлягають оцінці у процесі правозастосування.
26. Юридичний моніторинг як механізм оцінки ефективності правових норм.
27. Значення соціологічного моніторингу для оцінки правових норм.
28. Роль наукових та правових експертиз в оцінці нормативно-правових актів.
29. Проблеми дискреції та суддівського розсуду при оцінці обставин справи.
30. Правові наслідки негативної оцінки правової норми чи правозастосовного акту.
31. Вплив процесу європейської інтеграції на національне правозастосування.
32. Розкрийте сутність адаптації законодавства України до права ЄС.
33. Значення імплементації норм права ЄС для українського правозастосування.
34. Застосування рішень ЄСПЛ у національній судовій практиці.
35. Особливості правозастосування в умовах воєнного стану в Україні.
36. Обмеження прав і свобод під час особливого правового режиму воєнного стану та його вплив на правозастосування.
37. Поняття надзвичайних повноважень в умовах воєнного стану.
38. Координація діяльності правозастосовних органів в умовах воєнного стану.
39. Виклики для правозастосування пов'язані з міжнародним гуманітарним правом.
40. Роль міжнародного кримінального права у контексті воєнного стану.
41. Основні напрями впровадження цифрових технологій до судової системи України.
42. Переваги та недоліки електронного суду та електронного документообігу.

43. Перспективи використання ШІ для аналізу правових норм.
44. Застосування ШІ для прогнозування судових рішень та автоматизації рутинних процесів.
45. Правові проблеми, що виникають у зв'язку з використанням ШІ у правозастосуванні.
46. Етичні аспекти застосування ШІ у судовій та правоохоронній діяльності (проблема упередженості алгоритмів).
47. Проблема відповідальності за рішення, прийняті за допомогою штучного інтелекту.
48. Захист персональних даних в умовах цифровізації правозастосування.
49. Кіберзлочинність: виклики для правозастосування.
50. Особливості розслідування кіберзлочинів у цифрову епоху.
51. Розкрийте поняття ефективності правозастосовної діяльності та її види.
52. Назвіть та охарактеризуйте критерії та показники ефективності правозастосування.
53. Фактори, що впливають на ефективність правозастосування (якість законодавства)
54. Роль кваліфікації кадрів та професіоналізму у підвищенні ефективності правозастосування.
55. Вплив незалежності судової системи на ефективність правозастосування.
56. Напрями реформи законодавчого процесу, що сприяють підвищенню ефективності правозастосування.
57. Значення антикорупційних заходів для покращення правозастосовної діяльності.
58. Роль громадського контролю за діяльністю правозастосовних органів.
59. Вплив правової освіти та культури на незалежне правозастосування.
60. Перспективи подальших наукових досліджень у сфері підвищення правозастосування.

6. КРИТЕРІЇ ТА ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Для навчальної дисципліни «Актуальні проблеми теорії і практики правозастосування» засобами діагностики знань (успішності навчання) виступають: екзамен, стандартизовані тести, реферати, есе, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, студентські презентації та виступи на наукових заходах.

Підсумковий семестровий контроль успішності проводиться у формі екзамену з відповідної освітньої компоненти або його окремої завершеної частини в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою навчальною програмою, і у строки, встановлені навчальним планом та розкладом.

Підсумковий семестровий контроль буде сформовано з 30-ти білетів за єдиним принципом: кожен білет містить теоретичну та практичну частини. Теоретична частина містить два питання; практична частина – одне практичне завдання (задача). Максимальний час для підготовки до екзамену дається – 30 хвилин. Кожне питання екзаменатором оцінюється окремо. Максимальна кількість балів за підсумковий контроль не більше 50 балів.

У разі настання обставин непереборної сили (форсмажорних обставин) контрольні заходи можуть проводитися з використанням технологій дистанційного навчання. Системою буде обрано по 50 тестових питань з дисципліни, кожне з яких оцінено у 1 бал. Відведений час для проходження тесту – 100 хвилин. Максимально можливий результат особи, яка складає підсумковий семестровий контроль за відповіді на тестові запитання може скласти 50 балів. Відповідь на кожне з запитань оцінюється в 0 або 1 тестових балів: якщо вказано правильну відповідь – 1 бал; неправильну відповідь – 0 балів.

При оголошенні сигналу «Повітряна тривога» здобувачі вищої освіти залишають роботи в аудиторії та проходять у сховище до сигналу «Відбій повітряної тривоги». Час «Повітряної тривоги» не враховується у загальний термін підсумкового контролю.

ДЛЯ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ		
Поточний контроль (ПК)		Підсумковий контроль
Аудиторна робота	Самостійна робота/ Індивідуальна робота	Залік (З) / ЕКЗАМЕН (Е)
≤ 40	≤ 10	
≤ 50		≤ 50
Підсумкова оцінка у випадку заліку (П) = ПК + З ≤ 100		
Підсумкова оцінка у випадку складання екзамену (П) = ПК + Е ≤ 100		

ДЛЯ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ		
Поточний контроль (ПК)		Підсумковий контроль
Аудиторна робота	Самостійна робота/ Індивідуальна робота	Залік (З) / ЕКЗАМЕН (Е)
≤ 20	≤ 30	
≤ 50		≤ 50
Підсумкова оцінка у випадку заліку (П) = ПК + З ≤ 100		
Підсумкова оцінка у випадку складання екзамену (П) = ПК + Е ≤ 100		

Критерії оцінювання аудиторної роботи здобувачів вищої освіти

БАЛИ	ПОЯСНЕННЯ
5	Високий рівень компетентностей. Питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; на високому рівні сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані в повному обсязі. Під час заняття

БАЛИ	ПОЯСНЕННЯ
	продемонстрована стабільна активність та ініціативність. Відповіді на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань ґрунтується на глибокому знанні чинного законодавства, теорії та правозастосовної практики.
4	Невисокий рівень компетентностей. Питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі передбачені планом заняття навчальні завдання виконані в повному обсязі з неістотними неточностями . Під час заняття продемонстрована ініціативність. Відповіді на питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань переважно ґрунтується на знанні чинного законодавства, теорії та правозастосовної практики
3	Достатній рівень компетентностей. Питання, винесені на розгляд, у цілому засвоєні ; практичні навички та вміння мають поверхневий характер , потребують подальшого напрацювання та закріплення; навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані , деякі види завдань виконані з помилками
2	Недостатній рівень Питання, винесені на розгляд, засвоєні частково, прогалини у знаннях не носять істотного характеру ; практичні навички та вміння сформовані недостатньо ; більшість навчальних завдань виконано , деякі з виконаних завдань містять істотні помилки , які потребують подальшого усунення
1	Мінімальний рівень компетентностей. Здобувач вищої освіти не готовий до заняття, не знає більшої частини програмного матеріалу, з труднощами виконує завдання, невпевнено відтворює терміни і поняття, що розглядалися під час заняття, допускає змістовні помилки, не володіє відповідними вміннями і навичками, необхідними для розв'язання професійних завдань
0	Незадовільний рівень компетентностей. Відсутність на занятті.

Критерії оцінювання самостійної роботи

Максимум 30 балів	
Підготовка словника юридичних термінів з тем курсу	4
Підготовка презентації з навчальної теми чи з окремого питання	до 15 балів
Підготовка доповіді	5
Виконання індивідуальних творчих завдань (за погодженням з викладачем та відповідно до програми курсу)	до 10 балів
Підготовка та розробка схем та таблиць	15 балів
Підготовка тез наукових доповідей, статей та участь у конференціях, круглих столах	до 30 балів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	
	Залік	Екзамен/ диференційований залік	Оцінка	Пояснення
90-100	зараховано	Відмінно	A	« Відмінно » - теоретичний зміст курсу засвоєний у повному обсязі; сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані в повному обсязі.
83-89		Добре	B	« Дуже добре » - теоретичний зміст курсу засвоєний в повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані, якість виконання більшості з них оцінена кількістю балів, близько до максимальної.
75-82			C	« Добре » - теоретичний зміст курсу засвоєний цілком; в основному сформовані практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані, якість виконання жодного з них не оцінена мінімальною кількістю балів, деякі види завдань виконані з помилками.
68-74		Задовільно	D	« Задовільно » - теоретичний зміст курсу засвоєний не повністю; але прогалини не носять істотного характеру; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; більшість передбачених РПНД навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять помилки.
60-67			E	« Достатньо » - теоретичний зміст курсу засвоєний частково; не сформовано деякі практичні навички роботи; частина передбачених РПНД навчальних завдань не виконані або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.
35-59	не зараховано	Не задовільно	FX	« Умовно незадовільно » - теоретичний зміст курсу засвоєний частково; не сформовані необхідні практичні навички роботи; більшість навчальних завдань не виконано або якість їх виконання оцінено кількістю балів, близько до мінімальної; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання).
1-34			F	« Безумовно незадовільно » - теоретичний зміст курсу не засвоєний; не сформовані необхідні практичні навички роботи; всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки або не виконані взагалі; додаткова самостійна робота над

				матеріалом курсу не призведе до значного підвищення якості виконання навчальних завдань.
--	--	--	--	--

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧЕНО НАВЧАЛЬНОЮ ДИСЦИПЛІНОЮ

Інформаційне та методичне забезпечення навчальної дисципліни: мапи, схеми та таблиці, презентації, відео, аудіо програвач, крейдово-магнітна дошка, проектор.

8. ІНФОРМАЦІЙНЕ ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (рекомендовані джерела інформації)

Основні нормативні акти:

- Конституція України від 28 червня 1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141 (зі змінами внесеними Законом України «Про внесення змін до статті 80 Конституції України (щодо недоторканності народних депутатів України)» від 03 вересня 2019 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 38. Ст. 160.).
- акти міжнародного права:
  1. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 року. *Офіційний вісник України*. 2008. № 93. Стор. 89. Ст. 3103.
  2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 року. *Голос України*. 2001. № 3.
- закони
  1. Про правонаступництво України: Закон України від 12 вересня 1991 року. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1991. № 46. Ст. 617.
  2. Про правотворчу діяльність Закон України від 24 серпня 2023 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2023. № 93. Ст. 364.
  3. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27 лютого 2014 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 13. Ст. 222.
  4. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17 березня 2011 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 38. Ст. 385.
  5. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 24. Ст. 170.
  6. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 9 квітня 1999 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 20-21. Ст. 190.
  7. Про Конституційний Суд України: Закон України від 13 липня 2017 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 35. Ст. 376.
  8. Про громадські об'єднання: Закон України від 22 березня 2012 року (зі

змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 1. Ст. 1.

9. Про прокуратуру: Закон України від 14 жовтня 2014 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 2-3. Ст. 12.

10. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 31. Ст. 545.

11. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 49. Ст. 2056.

12. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики: Закон України від 01 липня 2010 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2010. №40. Ст. 527.

13. Про національну безпеку України: Закон України від 21 червня 2018 року. *Голос України*. 2018. № 122.

- підзаконні акти:

1. Про державні символи України: Постанова Верховної Ради України від 3 вересня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 45. Ст. 241.

2. Про Положення про порядок підготовки та внесення проектів актів Президента України: Указ Президента України від 15 листопада 2006 року (зі змінами і допов.). *Офіційний вісник України*. 2006. № 47.

3. Про систему центральних органів виконавчої влади: Указ Президента України від 15 грудня 1999 року (зі змінами і допов.). *Офіційний вісник України*. 1999. № 50.

4. Про порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності: Указ Президента від 10 червня 1997 року (зі змінами і допов.). *Урядовий кур'єр*. 1997. № 107-108.

Підручники:

1. Загальна теорія права. Академічний курс / кол. автор.; за ред. С. В. Бобровник. Київ : Юрінком Інтер, 2021. 576 с.

2. Загальна теорія права : підручник / О. В. Петришин, В. В. Лемак, С. І. Максимов та ін. Харків : Право, 2020. 568 с.

3. Кельман М. С., Стратонов В. М. Загальна теорія права : підручник. 6-те вид., допов. Херсон : Олді-Плюс, 2020. 720 с.

4. Крестовська Н. М. Теорія держави і права. Підручник. Практикум. Тести : [підруч. для юрид. ВНЗ] / Н. М. Крестовська, Л. Г. Матвеева. 2-ге вид., випр. і допов. Київ : Юрінком Інтер, 2019. 581 с.

5. Теорія держави і права : підручник / [О. М. Бандурка та ін.]; за заг. ред. О. М. Бандурки. Харків : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2018. 415 с.

6. Теорія держави і права : підручник. Київ : Київ. нац. екон.-торг. ун-т, 2021. 424 с.

7. Шмоткін О. В. Актуальні проблеми теорії держави і права : підручник. Київ : НА СБУ, 2019. 275 с.

Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали:

1. Бариська Я., Погорелова З., Попович Т. Загальна теорія права і держави : навч. посібник. Ужгород : Вид-во Олександрі Гаркуші, 2021. 550 с.

2. Велика українська юридична енциклопедія : у 20-ти томах / редкол. : В. Д. Гончаренко (гол.) та ін. Харків : Право, 2016. Том 1 : Історія держави і права України. 848 с.
3. Велика українська юридична енциклопедія : у 20-ти томах / редкол. : С. І. Максимов (гол.) та ін. Харків : Право, 2017. Том 2 : Філософія права. 1128 с.
4. Велика українська юридична енциклопедія : у 20-ти томах / редкол. : О. В. Петришин (гол.) та ін. Харків : Право, 2017. Том 3 : Загальна теорія права. 952 с.
5. Каткова Т. Г. Теорія держави і права : навч. посібник. 2-ге вид., допов. Харків : Право, 2020. 96 с.
6. Ніколенко Л. М., Іванюта Н. В., Батечко А. І. Теорія держави та права : навч. посібник. Київ : Дакор, 2021. 215 с.
7. Орлова О. О., Кучук А. М., Мінченко О. В. Загальна теорія права : навч.-метод. посібник. Суми : Цьома С. П., 2020. 236 с.
8. Северінова О. Б. Теорія держави і права : навч. посібник. Київ : Дакор, 2021. 104 с.
9. Теорія держави і права в тестових завданнях : навч. посібник / кол. авт.; за заг. ред. Л. Р. Наливайко. 2-ге вид. змін., допов. Дніпро : Дніпр. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 608 с.
10. Практикум з теорії держави і права : навч. посібник / Кол. авт.; за заг. ред. Л. Р. Наливайко. 3-тє вид. Дніпро : Дніпр. держ. ун-т внутр. справ, 2023. 517 с.
11. Практикум із нормотворчої діяльності : навч. посібник / кол. авт. ; за заг. ред. Л. Р. Наливайко. Дніпро : Дніпр. держ. ун-т внутр. справ, 2024. 233 с.
12. Галдикін О. В. Теорія влади. Структурно-логічні схеми і таблиці : навч. посібник. Дніпро : Дніпр. держ. ун-т внутр. справ, 2020. 164 с.
13. Теорія держави і права в схемах та таблицях : навч. посібник / кол. авт.; ред. Л.Р. Наливайко. Київ : Хай-Тек Прес, 2020. 296 с.

Монографії та інші наукові видання:

1. Dobroboh L.M. Democracy, Human Rights and the Rule of Law as European Values. Legal support of European integration: general legal and sectoral aspect: Scientific monograph. Riga, Latvia: «Baltija Publishing», 2024. Pp. 157-180
2. Chepik-Trehubenko O., Nalyvaiko L. Application of the principle of the rule of law international and national courts. *KELM (Knowledge, Education, Law, Management)*. 2022. № 4. (48). P. 413-419.
3. Leheza Y., Nalyvaiko L., Sachko O., Shcherbyna V., Chepik-Trehubenko O. Principles of law: Methodological approaches to understanding in the context of modern globalization transformations. *Ius Humani. Law Journal*. 2022. 11(2). P. 55-79.
4. Panov I., Petrosyan K., Dobroboh L., Chernobuk V., Rashed Y. Digitalization of the social services system in the context of government decentralization: legal regulation and areas of improvement. *Khazanah Hukum*. 2023. Vol. 5. № 3. P. 231-239.
5. Андрусів Л. М. Техніко-юридичні та методологічні засади оприлюднення нормативно-правових актів : монографія. Київ : Кушнір Г. М., 2020.

444 с.

6. Габаковська Х. В. Дослідницький підхід як елемент методології у сучасній юриспруденції : автореф. дис ..... канд. юрид. наук. Івано-Франківськ, 2018. 20 с.

7. Добробог Л.М., Березняк В.С., Макашов А.В., Ткач Ю.О. Колабораційна діяльність як кримінальне явище:аналітичний огляд. Дніпро. ДДУВС, 2023. 62 с.

8. Добробог Л. Систематизація законодавства: актуальні питання. *Правові новели*. 2023. № 5. С. 89-94.

9. Добробог Л.М. Комплексна екологічна галузь права в умовах глобалізації. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2021. № 2. С. 19-24.

10. Добробог Л.М. Юридичні конструкції як елемент юридичної техніки: загальнотеоретичний аспект//Прикарпатський юридичний вісник, 2025. № 1.С.9-12. URL: http://www.pjv.nuoua.od.ua/v1_2025/4.pdf

11. Добробог Л.М. Поняття юридичних конструкцій як елементу нормотворчої техніки //Нове українське право. 2025. № 1. С.27 – 32. URL: <http://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/article/view/710/649>

12. Добробог Л.М. Юридичні конструкції та правове регулювання: діалектика взаємозв'язку //Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2025. № 1. С.9-13

13. Дудаш Т. Інструменти правового аргументування й правової аргументації: загальнотеоретична характеристика. *Вісник Львівського університету. Серія: Юридична*. 2021. Вип. 73. С. 3-13.

14. Дудаш Т. Мовні засоби правової аргументації: загальна характеристика. *Вісник Львівського університету. Серія юридична*. 2022. Вип. 74. С. 12-22.

15. Дудаш Т. Правова аргументація: загальнотеоретична характеристика : монографія. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2024. 744 с.

16. Запобігання торгівлі людьми в умовах воєнного стану: методичні рекомендації /кол. авт.: В.В.Шаблистий, В.С. Березняк, Л.М. Добробог та ін. Дніпро. ДДУВС, 2023. 84 с.

17. Луцький Р. П. Юридико-лінгвістична теорія як нова парадигма пізнання права. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2019. № 3. С. 117-118.

18. Ляшенко Р. Д. Казуальне судове тлумачення: поняття та принципи. *Правова держава*. 2019. Вип. 30. С. 492-498.

19. Павленко Ж. О., Кликов О. І. Об'єкт аргументації у правовому контексті: основні концепції й підходи. *Вісник Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія*. 2023. № 2. С. 56-67.

20. Павлова М. А. Співвідношення преюдиції з деякими суміжними категоріями. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2016. Вип. 2. С. 22-25.

21. Пархоменко Н. М. Переконливий прецедент як результат нормотворчості суду (сутнісні та змістовні аспекти). *Правова держава*. 2022. Вип. 33. С. 131-140.
22. Прийма С. В., Єрофєєва М. М. Поняття юридичних колізій. *Теорія і практика правознавства*. 2022. Вип. 2. С. 5-21.
23. Сергєєв К. О. Законодавча діяльність як спосіб реалізації влади. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2019. № 1. С. 22-28.
24. Галдикін О. В. Інформаційний суверенітет та його зміст. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2023. № 2. С. 99-103.
25. Галдикін О. В. Суверенітет: спроба кваліфікації. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2023. № 1. С. 125-129.
26. Тихомиров О. Д. Проблеми компаративної саморефлексії порівняльного правознавства як юридичної компаративістики. *Право України*. 2019. № 3. С. 30-48.
27. Цувіна Т. А. Зворотна дія нормативно-правових актів у часі та право на справедливий судовий розгляд у цивільних справах в контексті принципу верховенства права. *Часопис Київського університету права*. 2019. № 3. С. 172-176.
28. Чепік-Трегубенко О. С. Верховенство права у формуванні державної політики у сферах національної безпеки і оборони: теоретико-методологічний аспект. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2022. Спеціальний випуск № 2 (121). Держава і право України в умовах воєнного стану. С. 183-188.
29. Чепік-Трегубенко О. С. Принцип верховенства права: доктрина та судова практика. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2022. № 3. С. 121-127.
30. Чепік-Трегубенко О. С., Довгопол П. Д. Конституційно-правовий аспект забезпечення права особи на компенсацію пошкоджених/знищених об'єктів нерухомості приватної форми власності внаслідок збройного конфлікту. *Scientific monograph: Impact of martial law in Ukraine on the further development of jurisprudence: Scientific monograph*. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2024. P. 236-249.
31. Чорнобай О. Становлення вітчизняної юридичної аргументації на засадах правової традиції. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: Юридичні науки. 2021. Т. 8, № 3. С. 110-115.

Інтернет-ресурси:

1. <http://www.president.gov.ua/> – Офіційний сайт Президента України.
2. <http://www.constcourt.gov.ua/> – Офіційний сайт Конституційного Суду України.
3. <http://www.rada.gov.ua/> – Офіційний портал Верховної Ради України.
4. <http://www.kmu.gov.ua/> – Офіційний портал Кабінету Міністрів України.

5. <http://reyestr.court.gov.ua> – Офіційний сайт єдиного державного реєстру судових рішень України.
6. <http://www.scourt.gov.ua/> – Офіційний сайт Верховного Суду.
7. <http://www.minjust.gov.ua/> – Офіційний сайт Міністерства юстиції України.

**Завідувач кафедри
теорії держави та права**

Ольга КУЛІНІЧ

